

Poštovani

kao moj skromni doprinos javnoj raspravi o predloženom nacrtu teksta novih Posebnih uzanci o građenju, dostavljam svoje očitovanje temeljeno na iskustvu iz pozicije Izvođača radova. Namjera mi je ovim što „plastičnije“ približiti Vam operativna iskustva koja se učestalo javljaju oko tumačenja pojedinih članaka Nacrta, koji su nepromijenjeni i do današnjeg vremena u praksi bili uzrokom različita tumačenja među ugovarateljima, a nerijetko i sudskim sporovima. Mišljenja sam da ta iskustva mogu ukazati i pomoći u daljem radu na Nacrtu sa ciljem što preciznijeg formuliranja i nedvosmislenog tumačenja odredbi pojedinih članaka. Tu prije svega mislim na nivo tehničke struke, bez neophodnog pravnog tumačenja i odvjetničkog nadmudrivanja, a u cilju kreiranja ravnoteže izloženosti svih sudionika podjednako.

Mišljenje i primjedbe na Nacrt sa prijedlogom

Dvojba i različitost tumačenja koja se javljaju kroz više članaka, proizlazi prije svega iz izraza „ugovoreni iznos“, koji se u Nacrtu primjenjuje za više stvari: pojedinu stavku, vrstu radova, čitave radove. Stoga smatram da se mora precizirati na koji se to „ugovoreni iznos“ odnosi.

A) V-CIJENE (Određivanje cijene) –čl. 19

NACRT: Jedinična cijena vrijedi i za viškove, odnosno manjkove radova kada se radi o ugovorenim vrstama radova, ako ne prelaze 10% od ugovorenih količina radova

S obzirom da u vrste radova spadaju zemljani, betonski, armirački, tesarski, zidarski, fasaderski, stolarski, keramičarski itd. javlja se nedoumica;

- da li čitava vrsta radova (npr. zidarski) mora odudarati preko 10% ugovorene vrijednosti, da bi nastala osnova za utvrđivanje novih jediničnih cijena te vrste radova
- da li samo pojedina stavka (iz vrste radova) mora odudarati preko 10% ugovorenog iznosa, da bi nastala osnova za utvrđivanje nove jedinične cijene te stavke
- da li osnova za utvrđivanje novih jediničnih cijena (vrste radova, pojedinih jediničnih cijena iz različitih vrsta radova) nastaje tek ako viškovi odnosno manjkovi odstupaju preko 10% Ugovorene cijene

NACRT: Ako je izvedena količina radova prelazi 10% ugovorenih količina, tada se na zahtjev jedne od .....

- ovdje bi bilo poželjno iza „količina“ umetnuti –***pojedine stavke***

PRIMJER: Troškovnikom adaptacije izrađenim za potrebe javnog nadmetanja, projektant je predvidio stavku žbukanja zidova sa količinom 100 m². Osiguranje sredstava za projekt i provođenje javne nabave omogućili su početak radova tek za 4 godine. Nastale promjene na gradiva nakon proteka tolikog vremena zahtijevaju međutim izvođenje svih 8.000 m² žbuke. Izvedena stavka dakle količinom prelazi 10% ugovorene količine stavke, ali svojim iznosom ne prelazi 10% cijene vrste radova (zidarski), niti 10% Ugovorene cijene (svih radova).

B) VI- (Produljenje rokova) –čl. 36

***NACRT: Izvođač ima pravo zahtijevati produljnje roka .....u slučaju .....
St. 8) viškovi radova preko 10% od ugovorenih količina radova***

Nastavno vezano na dilemu iz primjedbe pod A:

- da li mora postojati kumulativni uvjet za nastajanje osnove (preko 10% ugovorenih stavaka sa iznosom preko 10% ugovorenih količina sa preko 10% ugovorenog iznosa).

Mišljenja sa da bi uvođenje izraza „Ugovorni iznos“, otklonilo u velikoj mjeri dvojbi.

C) IX- (Ugovorna kazna) –čl. 49

NACRT: Zahtjev za ostvarivanje prava na ugovornu kaznu mora podnijeti bez odlaganja drugoj strani kad se steknu razlozi, a najkasnije .....

Ugovorne strane kao instrumente osiguranja ugovaraju bankovne garancije, a koje se aktiviraju na temelju naloga druge strane na prvi poziv. Obzirom da za aktiviranje garancije nije potreban navedni

„Zahtjev“, proizlazi neostvarivost odredbe ovog članka. U koliko je pak ideja o selektivnoj primjeni odredbe, smatram da bi članak trebalo preciznije preformulirati.

D) IX–čl. 64

NACRT: Naručitelj je ovlašten, uz prethodnu suglasnost Izvođača, izvršiti plaćanje njegovim Podizvođačima.

Smisao i naglasak članka je na „njegovim“ što bi podrazumijevalo da su ti Podizvođači i odradili određeni posao baš na predmetnom ugovoru Naručitelja i Izvođača. No u praksi se dešava da Naručitelj izvrši plaćanje temeljem izdanog dokumenta od strane Izvođača(cesije) Podizvođaču ili kooperantu koji uopće nisu stekli tražbinu ispunjavajući predmetni ugovor, već su svoja potraživanja prema Izvođaču stekli na drugoj strani.

Obzirom da se takva loša praksa nerijetko ulazi u područje gospodarskog kriminala putem „fiktivne cesije“, svakako bi se onemogućavanje takve prakse trebalo izrijeком naći u nacrtu uzanci.

E) IX–čl. 68

NACRT: Troškove zaštite izvedenih radova i ostale izdatke koje je Izvođač imao u vezi s tim, snosi Naručitelj.

Smisao teksta je jasna, no ostavlja prostor za sporenje, što nije rijetka pojava, naročito kod Naručitelja iz područja javne nabave. Stoga smatram da bi u tekst odredbe iza riječi „Naručitelj“ trebalo uvrstiti

– „i bez prethodno dane suglasnosti Izvođaču“.

F) XII- (Garantni rok) –čl. 81

NACRT: U slučaju spora oko osnova ili iznosa koji naplate na teret garancije ista neće biti naplaćena do okončanja spora, čak i ako je ista podnesena na naplatu, uz uvjet da nalogodavac ishodi produženje važenja garancije za sve vrijeme trajanja spora.

Tekst bankovne (npr. činidbene) garancije točno je određen a sadrži i „plativo na prvi poziv“. Obzirom da Banka izdaje garanciju temeljem Ugovora, u skladu sa njom će svakako i postupiti ako naručitelj uloži protest. Upitno je da li ulagač protesta u slučaju spora ima volje, ugovorne osnove i mogućnosti ishoditi produženje garancije ugovaratelju, a za koju bi Banka imala osnove drugoj strani omogućiti produžetak iste.

Ideja je svakako za podržati, no za primjenu tog poslovnog običaja potrebno je šire usklađenje i izmjena određenih pravnih odredbi.

OSTALO

U osnovi se postavlja pitanje usklađenosti Posebnih uzanci sa FIDIC modelima ugovora, koji u mnogim odrednicama nisu iste razine. Naime, dok se ugovara promjena FIDIC modela, istodobno se u ugovoru ne isključuje primjena posebnih uzanci o građenju. Nadalje se postavlja pitanje usklađenosti zakona o javnoj nabavi sa suprotnostima koje proizlaze iz posebnih uzanci i Fidicova modela.

Iako se ovdje ne može utjecati, ali treba ukazivati na Pravni je apsurd da Naručitelj, iako ne treba izvršavati uredno svoje obveze, postaje vlasnik izvedenih radova na građevini.

Mali projektantski uredi sa nedovoljno brojnim i iskusnim projektantima predstavljaju nedosljednost i nepravovremenost u dinamici isporuke projektne dokumentacije. Njihova odgovornost i uzrokovana šteta ostala je nedovoljno „opipljiva.“

Prema uzancama, nadzorni inženjer je ograničen u svom radu i poduzimanju, a nema niti omogućenih poduzimanja konkretnih radnji radi kašnjenja i neispunjavanja obveza Naručitelja (čije interese i zastupa), u odnosu na utemeljene zahtjeve Izvođača. To posebno dolazi do izražaja kod delegiranih voditelja projekata u javnoj upravi, koji su često formalne prirode bez prave ovlasti i poduzetne aktivnosti. Naravno, moramo imati na umu da je i nadzorni inženjer na javnom natječaju taj posao dobio kao najpovoljniji (najjeftiniji) ponuđač. Taj pak razlog reflektira se u konačnici kroz kvalitetu izvedenih radova, a spor koji stoga Naručitelj pokreće protiv Izvođača nerijetko uključuje i nadzornog inženjera. Iz tog pak proizlazi dodatno sporenje o participaciji Izvođača i Nadzora u visini učinjene štete, a s obzirom na njihov financijski udio u čitavom poslu.

Hvala i Lp

Branko Peček, inž.građ.